

Anotace

Sjednocujeme vnímání náměstí s podpořenou výraznou figurou kostela a specifickými částmi s vlastní atmosférou. Náměstí měníme na sdílený prostor s převážně zelenou plochou. Stávající pasivní plochy jsou aktivovány drobnými prvky k interakci uživatelů. Názory občanů zásadně ovlivnily návrh jednotlivých prostorů. Počítáme s etapizací a některá témata navrhujeme jen v základním členění, aby mohla být ihned nebo v průběhu používání dopovězena uživateli.

a) zdůvodnění a objasnění základní koncepce navrženého architektonického řešení, koncepce dopravy a bilance dopravy v klidu, koncepce zeleně a hospodaření s dešťovou vodou

Jiráskovo náměstí má výraznou část se vzrostlými stromy. Jinak ale působí jako nesrozumitelný soubor více míst spojený pouze všudypřítomným parkováním. Parter se neodlišuje od okolních ulic. Poloha mimo hlavní ulice je spíše hendikap, než využitá příležitost.

Prozkoumali jsme polohu a kontext náměstí v celé čtvrti Slovany i vztah k Plzni jako celku. Přirozenou intimitu mimo hlavní ulice navrhujeme doplnit navázáním v systému „klidných a příjemných pěších koridorů“. Stačí kultivovat ulice Farského a Hlouškovu a vytvořit koridory k Papírenskému parku a Mikulášskému náměstí na jedné straně (podél Radbuzy do centra) a k Chvojkovým lomům a sportovištím na druhé (k Úslavě ideálně s pěším přemostěním železnice). Přivedeme tak na náměstí pěší a vycházkový provoz, který citlivě přispěje k jeho oživení. Příímý průjezd přes náměstí rušíme. Řešíme též úpravu Hlavanovy ulice a křižovatky u Sokola.

Jiráskovo náměstí má jedinečnou figuru kostela s klášterem. Jako hlavní a sjednocující sochu prostoru ji zvýrazňujeme a spíše odkrýváme. Scelujeme vnímání náměstí jako celku úrovnovým sjednocením a novým stromořadím po obvodu. Parter má šanci oživit náměstí. Pro stromořadí a pro podporu aktivit rozšiřujeme chodník podél domů lemujících náměstí. Vymezením středu a okraje zjednááváme pevný rámec pro specifické prostory uvnitř.

Hlavním prostorem je předpolí kostela – **Park** – největší veřejná plocha náměstí. Dnes je rozdělena průjezdnými vozovkami s parkováním. Rušíme je. Před kostelem ponecháváme volný zpevněný prostor. Čelo kostela a kláštera se tak uplatňuje v plné síle.

Na druhé straně navrhujeme parkování před bytovku. Doplněná hmota se tak stane standardním domem na náměstí. Úpravu parteru (odstup nebo aktivace sklepů) je možné hned nebo v budoucnu řešit participací. Průjezd podél bytovky a před kostelem je definován mobiliářem a zvýšenou dlažbou jako dopravně nepreferovaný – servisní (parkování pro obyvatele, svatebčany, trhovce). Pro podtržení konceptu navrhujeme lineární objekt pavilonu. Je subtilní a jeho funkce mohou být participačním projektem (kavárna, wc, dětská herna, ...). Část přístřešku zůstane volná jako pobytová plocha při dešti. Parkovou plochu z mlatu a trávníku pro volný pohyb otevíráme ke kostelu..

Točna je pocitově spjatá se zahradní čtvrtí. Neměníme ji v aktivní prostor, ale zvýrazňujeme okrasnou funkci. Divočejším promícháním nízké, střední a vyšší vegetace vznikne kus přírody, kde se místy parkuje a kde se vsakuje voda. Kontrast k ušlechtilosti zahrady. Klášterní zeď využíváme k vytvoření mikroprostoru - sezení u vyhřáté zdi.

Školní předprostor připojujeme k náměstí srovnáním úrovně vozovky od školy ke klášterní zdi, v níž zřizujeme nový vstup do zahrady. Posilujeme význam předprostoru vybudováním nového školního vstupu ve středu průčelí (do suterénu s šatnami), který bude kapacitní na rozdíl od současných stísněných bočních. Kompozice nové rozptylové plochy je soudobou reinterpretací historického návrhu. Pro finální design parteru plochy předpokládáme umělecké intervence na různá témata ve spolupráci architekt – umělec - škola. **Klášterní zahradu** členíme dle původního schématu a s ohledem na vrůstající intimitu směrem ke klášterní budově. Využíváme stávající perspektivní dřeviny. Některé mladé přesazujeme (sloupovité borovice do hlavní křížové kompozice). Ctíme historické vrstvení. Zahradu nově obcházíme podél zdi po mlatových pěšinách, na jihu s podrostem trvalek. Do/přesazujeme část mladých sloupovitých dubů. Jednotlivé segmenty naplňujeme různými funkcemi od veřejně využitelných, až po privátní, v podobě produkční a výukové zahrady pro klášter či školu, kam je však možné nahlédnout. Počítáme s participací s uživateli. U budovy kláštera situujeme meditativní rajský dvůr oddělený tisovou stěnou. Provozní dvůr s parkováním změkčujeme jednoduchými trvalkovými záhony. Doporučujeme úpravu garáží.

Pozemek Sokola ponecháváme sportu a komunitním aktivitám. Po zhodnocení stavu budov je navrhujeme spojit venkovním zastřešeným ochozem. Uprostřed je místo pro hřiště i atletický areál s kvalitním povrchem. Parkovou část (Sokolskou zahradu) při Jugoslávské ulici ponecháváme jako neformální (pikniky, opékání, pétanque apod.) a doplňujeme o stromy a keře pro částečné odclonění. Nový objekt v čele pozemku může Sokolu pomoci s financováním úprav areálu.

Venkovní osvětlení uvažujeme ve třech zónách s odlišnými charakterly dle funkce.

Obvod – svítidla 7m po cca 30m, optika nerušící domy. Park – parková svítidla 4m. Klášterní zahrada – orientační svítidla. Soustava je doplněna o nasvětlení kostela a přisvětlení fasády školy.

System odvodnění doplňujeme objekty hospodařícími s dešťovou vodou, které budou eliminovat intenzitu odtoků srážkových vod ze zpevněných ploch při přívalových deštích. Jedná se o průlehy v Parku a areálu Sokola, štěrkové vegetační plochy na Točně a multifunkční retenční plochu před Školou. Navržená přírodě blízká opatření budou podporovat vsak a výpar, čímž budou zlepšovat mikroklima pobytových ploch. K zalévání klášterní zahrady pak zřizujeme akumulární nádrž pro jímání srážkových vod ze střech kostela.

b) vazba návrhu k výstupům ze spolupráce s veřejností, z dohody partnerů projektu a z vyjádření dotčených orgánů

Podporujeme silné stránky doplněním stromů, zachováním charakteru, zvýrazněním kostela, kláštera i školy. Řešíme slabé odstraněním parkování v centru, kultivací točny a organizací parkování a novým osvětlením a povrchy. Bytovku citlivě napojujeme do náměstí. Přitahujeme kultivované návštěvníky a oživujeme parter. Sokolu nabízíme finance. Zachováváme klid klášterní zahrady, základní dělení a umožňujeme variabilitu užití při ctění intimity od kláštera ke školnímu vstupu. Na točně neumistujeme aktivity, chytře vedeme okružní i příčnou komunikaci (využití pro parkování) a prostředí kráslíme. Dáváme možnost změn v participaci (v parku např. navrhujeme jen základní cestní síť). Předpokládáme více a různých míst k sezení, včetně neformálních. Nabízíme prostory pro hry (nejmenší v chráněné klášterní zahradě, větší u pavilonu, střední před školou a největší na hřišti Sokola i v zahradě – dle režimu kláštera a Sokola), sport, pikniky i četbu (v zahradě, ale i u vyhřáté klášterní zdi). Oživujeme parter domů a umožňujeme i oživení centrální plochy. Ponecháváme kašnu/studnu a počítáme s pítky. Prostředí je co nejvíce bezbariérové. Měníme charakter a materiály části předprostoru školy k obnovení funkce a vrácení důstojnosti. Vytváříme obytnou zónu. Rušíme středový průjezd, ale průjezdu před bytovkou a kostelem bráníme vizuálně ne striktním značením. Před školou umožňujeme zastavení aut i autobusů a předprostor zklidňujeme úrovnovým sjednocením. Parkování řešíme v omezených blocích mimo pěší a pohledové osy a odstiňujeme zelení. Hlavní prostor náměstí je přehledný.

d) strukturované benefity koncepce řešení

Ideové i vizuální sjednocení celého náměstí (podpoření figury kostela a vnější stromořadí). Změna režimu pohybu v parteru – obytná zóna. Zapojení školy vizuálně i fakticky do náměstí. Odstínění bytovky. Zachování kvalit existujících stromů s doplněním pobytové plochy se zázemím pavilonu. Podpoření živého parteru širším chodníkem a zapojení náměstí do pěších tras. Uspokojení parkování při jeho vizuálním upozadění. Klidný a vegetační vzhled točny. Jednoduché a kultivované řešení klášterní zahrady. Oživení Sokola s finanční podporou. Možnost úprav projektu na základě participace s občany, obyvateli bytovky, školou, Sokolem a klášterem – koncept je dostatečně nosný. Možnost etapizace. Spolupráce s výtvarníkem.

e) principy optimalizace péče o zájmové území v souvislosti s udržitelností navrhovaného řešení

Podstatným přínosem je rozvaha nad možnostmi participace a to již při rozvíjení návrhu, důraz na etapizaci proměny a využití uzavřených areálů s režimem. Návrhem kvalitních povrchových materiálů sázíme na trvanlivost. Vegetační řešení je vedeno snahou o nízké údržbové nároky: vhodná druhová skladba odpovídající stanovištním podmínkám a extenzivní typy vegetace. Pro nové stromy ve zpevněných plochách navrhujeme objemné prokořenitelné prostory s buňkami akumulujícími srážky. Díky kvalitnímu založení nových výsadeb, výběru stávajících perspektivních dřevin a respektování kořenových zón nastavujeme podmínky pro zdravé stromy a tím budoucí rozumnou míru udržovací péče. Travnatá plocha v parku v podobě flexibilního společenstva s příměsí bylin zajišťuje nižší nároky na vstupy v počtu sečí, nároků na vodu a živiny. Divočejší typ vegetace točny a přilehlé trvalkové záhony v podobě extenzivnějšího společenstva s vyšší mírou autoregulace představují soudobý příklad udržitelnosti. Klášterní zahrada za zdí navazuje na principy vně a spolu s ohledem ke stávajícím dřevinám minimalizuje vstupy. Pobytové části kombinují osvědčené materiály, rostlinné druhy či společenstva. Zálivka produkčních zahrad bude z retenční nádrže napájené ze střech kláštera, ostatní vegetační prvky nepředstavují po ujetí zvýšené nároky v podobě pravidelné zálivky. Prověřeno bude využití stávající studny.

Doplnění na základě doporučení poroty zaslané dne 10.04.2017 (mimo požadovaný rozsah textové zprávy).

- *v případě rozporu mezi soutěžním návrhem a památkovou ochranou částí zájmového území (např. předprostor budovy školy čp. 878) je nutné toto řádně zdůvodnit, pojmenovat rizika návrhu a doložit řešení etapizace projektu, která bere v potaz významně delší lhůty jednání s orgány památkové péče;*

Náš návrh úprav před budovou školy je motivován k návratu funkčnímu smyslu čelní fasády školy. Vracíme na fasádu skutečný vstup do školy. S tímto vstupem řešíme, s veškerou úctou k původní kompozici předprostoru, nutnost nabídnout žákům platformu pro aktivnější pobyt, čekání. Pokud se najde shoda k umístění vstupního schodiště tak věříme, že se najde shoda i k proměně výraz/funkce předprostoru. Nicméně koncepce úrovněového řešení Jiráskova náměstí funguje i při zachování stávajícího stavu předprostoru a tak můžeme získat čas na projednání dle našeho názoru pozitivní změny /návratu dispozičního uspořádání vstupu do školy.

f) strukturovaný odhad nákladů na realizaci zájmového území

Předpokládáme etapovost řešení, která ještě ovlivní rozsah prací a tím i investici. Dále předpokládáme částečný souběh demolic povrchů s opravami sítí. Uvažujeme znovupoužití zejména kostky 10x10, která je v prostoru Točny a mozaiky 6x6, která je okolo kostela. Plzeňskou desku uvažujeme v cestě pobytočným trávníkem ke kostelu. Je možné zvážit její použití i v jiných částech a tím ještě uspořit, je ale nicméně potřeba zvážit celkovou koncepci dlažeb v Plzni a podle toho ještě návrh případně korigovat.